

Koppen lægger Jeg, kan man gjøre Regning paa
smukt Veirlig.

Rødoure Mark, den 5te Februar 1835.

C. Luno.

Om en i Hertugdømmet Holsteen oprettet
Examens-Commission for Landmænd, især
Gods- og Avls-Forvaltere.

Hoslagte Oversættelse af Kieler Correspondenzblatt
af 24de Januar d. A., som igaar blev sendt mig,
ønskede jeg at maatte blive optaget i det Hefte af
Tidskrift for Landoeconomie, som er under Trykken.
Da jeg tilforn har givet mig den Frihed at indsende
til Redactionen nogle Bemærkninger, vedkommende
den vordende Landmand i Danmark, hvorom jeg
er bleven underrettet, at de ere bestemte til Indryk-
kelse i bemeldte Tidskrift, og i hvilken Anledning
jeg ligeledes alt har indsendt practiske Forslag til
det Kongelige Landhuusholdnings-Selskab, vilde det
være mig saameget behageligere, ogsaa at see denne
Efterretning fra Kiel optaget, da den falder ind i
den samme siebliflige Interesse.

Rødoure Mark, den 10de Februar 1835.

Urbødigt

C. Luno.

Til

Redactionen for Tidskrift for Landoeconomie.

Landhuusholdnings: Selskaberne i Wagrien og ved den Schleswig: Holsteenske Kanal have nylig henvendt deres Opmærksomhed paa, hvorledes man kunde bevirke og udbrede en større theoretisk og praktisk Dannelse iblandt Landmænd; og tillige skaffe de Godseiere, der maatte ønske det, en Slags Borgen for, at de kunne erholde Forvaltere o. s. v., der ikke mangle de fornødne Kundskaber.

Lil at opnaae dette dobbelte Niemed, ansaae de nævnte Landhuusholdnings: Selskaber Oprettelsen af en Landvæsens: Examen for passende, hvilken det kunde staae enhver aaben at underkaste sig, uden at det derfor paalagdes Noget som Pligt.

En saadan fuldkommen frie Indretning, der kun ved sin indre Værd kan hæve sig til en nyttig og indskydelsesriig Virksomhed, vil sikkert i sin Begyndelse møde saamegen Understøttelse og Velwillie, at den kan faae Leilighed til at vise den Fordeel, der saavel for Godseiere o. s. v., som ogsaa for Decroner selv og tilstundende Forvaltere, kan opstaae derved, at man nogenledes iforveien kan underrette sig om de Sidstes Kundskaber og Duelighed, og disse paa den anden Side igjen documentere deres Indsigter og Dygtighed.

Den nærmere Indretning ved denne Examen kan man skjøne af Følgende:

Bestemmelser

for en Examens: Commission for Landmænd.

Da det ved en Beslutning af Landhuushold:

nings-Selskaberne i Wagrien og ved den Schleswig-Holsteenske Kanal er fastsat, at der for Fremtiden skal dannes en Examen's-Commission af deres Midte, for hvilken der skal gives Landmændene i Hertugdømmene Leilighed til at aflægge Prøver paa de Kundskaber og Færdigheder deres Fag udfordrer, saa er i denne Anledning følgende Regler anordnede:

1.

Examen's-Commissionen bestaaer af begge Directeurerne, 6 af Selskabernes valgte Medlemmer, 3 af hvert, og en Examinator som den 9de, hvilken for hvert Aar vælges af Collegiet selv, uden at han derfor behøver at være Medlem. Denne Examen's-Commission kommer aarligt, i den sidste Halvdeel af October, sammen paa et Sted hvor man har fundet det passende at afholde Examen, dog afvexlende, det ene Aar i Wagrien, det andet ved den Schleswig-Holsteenske Kanal.

2.

Commissionen udfører sit Embede under Forsæde af Directuren i det Landhuusholdnings-Selskab i hvis Midte Examen foretages. De valgte Medlemmer blive 3 Aar i Embedet, og derefter træder aarligt et Medlem af hvert Selskab ud efter Lodkastning. Efter 6 Aars Forløb udtræde aarligt 2 efter Ancienniteten af deres Embedstid. I det mindste 5 af Collegiets Medlemmer bør overvære Examen. I Tilfælde af lige Stemmer, har Directuren den afgjørende.

3.

De Landmænd, som ønske at underkaste sig Examen, melde sig skriftlig for St. Hans Dag hos den præsiderende Directeur, med Bilag af deres Bidnesbryd og Levnetsløb. Directeuren bestemmer dem da en Dag, paa hvilken de under hans Opstgt maae forfatte en skriftlig Prøve over en af ham selv opgivet Gjenstand.

Disse Specimina, som circulere blandt Medlemmerne af Examen's Commissionen, bestemme, om de Landmænd som have meldt sig, i det Hele kunne stædes til Examen, hvorom da Directeuren foranstalter dem underrettet inden Michaeli.

4.

Hvad Examen selv betræffer, da skulde denne bestaae af 2de Classer:

- a) For Avlsforvaltere.
- b) For Godsforvaltere, som iforveien have bestaaet den første.

5.

Gjenstandene for 1ste Classes Examen ville blive:

- a) Agerbrug, efter en udarbejdet Plan.
- b) Eng; Dyrkning.
- c) Meierie; Videnskab.
- d) Opdræt, Bedligeholdelse og Benyttelse af de Landhuusholdningen vedkommende Dyr.
- e) Godtgjørelse for at besidde Kundskab om de practiske Arbejder og Haandgreb, som høre til Landhuusholdningen.

- f) Bogføring, saavidt en enkelt Gaards Bedrift vedkommer.

6.

For 2den Klasse:

- a) Den rationelle Landoeconomie.
- b) Bygningsvæsen.
- c) Forskundskaab, Omgang med Tørveffjær og Teglbrænderie, forsaavidt deres Anvendelse findes Sted paa de større Godser.
- d) Landmaaling og Nivelivering.
- e) Kundskab om Lovene for den militaire Udskrivning og andre i Faget almindelige Gjenstande.
- f) Bogholderie, saaledes som det i alle Dele af Godsadministrationen udfordres.
- g) Godsadministration i Almindelighed.

7.

Efter overstaaet Examen meddeles Candidaten et udførligt Vidnesbyrd, underskrevet af den hele Examens-Commission, hvori hans Duelighed anføres i ethvert enkelt Fag, paa hvilken Prøven har været rettet og i Forhold til det Udviste. Sluttelig sammendrages dette Vidnesbyrd til en bestemt Character.

8.

At være Examinator er et Æresembede, og at blive examineret maa ikke volde Candidaterne nogen Udgift.

Kiel den 14de Januar 1835.

Solstein. Baudissin. Reventlau.
Neergaard.

Bemærkninger i Anledning af Oven: staaende.

Jeg troer det er almindeligt antaget, at Holsteenske Agerdyrkere yndes i Danmark. Godseiere bortforpagte som oftest gjerne, Mange helst til dem. Man maatte heraf slutte, at deres Duellighed er større end sædvanlig, og virkelig finder man, at de fleste holsteenske Agerbrugere i Danmark komme godt ud af det, saa man næsten maa undres over, at ikke flere Holstenere kjøbe Gods og opdyrke de mange enten slet ikke, eller kun halvt, benyttede Strækninger samt venale Eiendomme hist og her; det er vistnok hverken af Mangel paa Penge, eller formedelst de høie Priser. Fremdeles er det holsteenske Agerbrug i mange Dele endog vel omtalt i Udlandet. Desuagtet har man ikke alene fundet det passende med Liden, men endog nødvendigt, ved offentlige Prøver at fremme større Duellighed hos de holsteenske Landmænd. Jeg tør saaledes vel antage, at der alt heri ligger et Beviis for, at saadanne Prøver i Danmark saa meget mindre ville være overflødige.

Hvad angaaer Proverne af 2den Klasse, da udkræve disse saadanne Kundskaber, som i Almindelighed kun erhverves paa de høiere Agerdyrkningskoler fra Cathedret. Da vi ikke have saadanne Indretninger hos os, kan kun Proverne af første Klasse her være Gjenstand for Dmtale, og ved disse vil jeg blot bemærke:

Man synes at ville lægge nogen Bægt paa: "En saadan fuldkommen frie Indretning," og har iforveien betegnet denne Frihed ved, at det ikke skulde paaligge nogen Landmand som Pligt at underkaste sig Examen. Der er faa Ord i Sproget som er mere misforstaaet og mindre forstaaet end Ordet Frihed. I den her omhandlede Materie er f. Ex. Valget af Levevei "frit;" Naaden at forskaffe sig de Kundskaber paa, et Fag eller Embede udfordrer, bør og være "fri;" derimod bør det ikke staae Enhver "frit for" at ville udøve et Fag, hvor: til udfordres Kundskaber og Duellighed, uden Beviis for, at han er i Besiddelse af disse, der som dette til det Heles Vel paabydes, da den Enkeltes Forgodtbefindende maa vige for det Almindeliges Velbefindende, uden at hans Frihed derved kan siges at være beskaaret. Jeg indseer heller ikke, hvorledes nogen Enkelts Frihed krænkes, ved et saadant Paabud, men vel at det Hele vinder, saavel som de, der paabydes kun at maatte benytte Examinerede til at practisere, med Fuldmagt.

Vi trænge til at anstrænge os i betydelig Grad til Landvæsens Producters Forøgelse og Godhed, derom er man enig; men dertil udfordres solidere Kundskaber end hidtil var almindeligt; dette tilfører Fornuften. Disse Kundskabers Tilveiebringelse kan imidlertid kun skee ved at der staffles Bedkommende større Leilighed til at erhverve dem og især ved at

der sørges for, at kun de saaledes erhvervede bruges til Befordring i Praxis.

Det er ikke for Videnskabens Skyld at Theologen, Juristen og Lægen skulle underkaste sig Examen, heller ikke har man anseet det for et Frihedsbrud, at Apothekere, Forstmænd, Mæglere, ja endog Detailhandlere o. s. v., ikke maae practisere uden en Betyggelses-Prøve paa deres Kundskaber. Mon Agerdyrkningsfaget, med Hensyn til Bigtigheden af Statens Conservation, staaer tilbage for noget andet? Men den menneskelige Natur og Erfaring stadfæste, at der til en kraftig Udførelse af de menneskelige Anliggender i Almindelighed behøves foruden Veiledning og Opmuntring, tillige Haab om rimelig Forret, som Løn for anvendt Tid, Noie og Bekostning. Derfor vilde det efter min Formening være et for det meste unyttigt Arbeide at fastsætte en aarlig Prøve i Landvæsenfaget, dersom ikke Udgangen til Faget nægtedes for de Ikke-Examinerede, fra samme Tid den udelukkende tilstædes de Examinerede; dog med Undtagelse for dem som kunne bevise, at de havde practiseret med Fuldmagt, førend en saadan Bestemmelse tog sin Begyndelse, eller fra ethvert daværende Individ 18de Aar. Disse Forholdsregler hjemles baade i Stats- og Folkeretten.
